

DELTAGANDEPROCESSER - Att kommunicera med barn

Märit Jansson

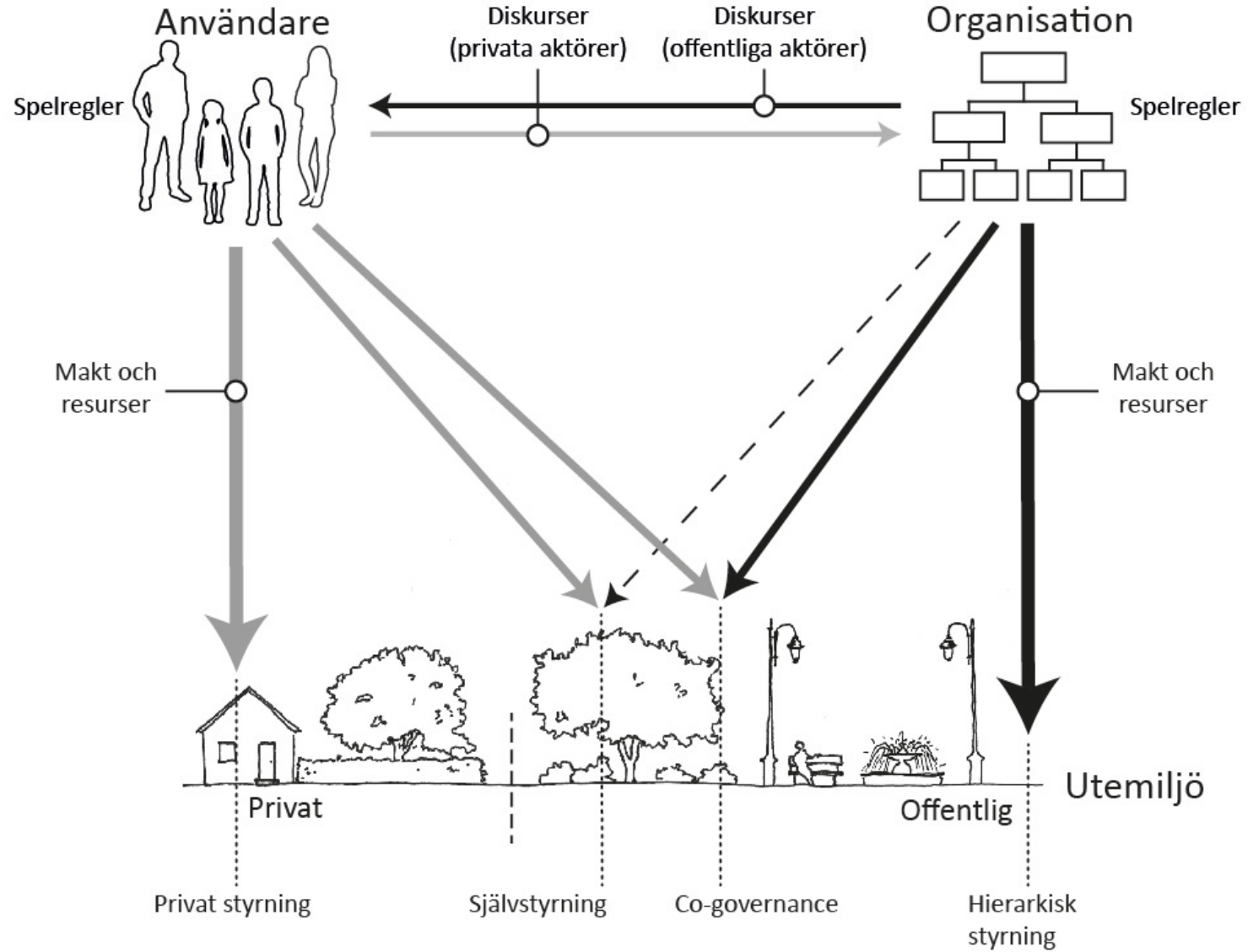
Universitetslektor vid institutionen för landskapsarkitektur, planering och förvaltning

UTEMILJÖDAGEN 2023

KOMMUNIKATION FÖR LEVANDE UTEMILJÖER

*”De tänker inte, kommunen som vi har nu. De tänker mer som vuxna.
För att kommunen ska vara bra får de också gå tillbaka och tänka:
om vi var barn, hur skulle vi gilla att ha det?”*

(intervju med barn, 10-11 år gamla)

Barnrättsperspektiv – ökade krav på deltagande

- **Politik för Gestaltad livsmiljö**
- **FNs konvention om barnets rättigheter (FN, 1989) – Barnkonventionen**
 - Art 3: barnets bästa
 - Art 12: rätten att **fritt uttrycka egna åsikter i alla frågor som rör barnet**. ... ska tillmätas betydelse i förhållande till barnets ålder och mognad.
 - Art 31: rätt till vila och fritid, till **lek** och rekreation anpassad till barnets ålder
- **FNs hållbarhetsmål: tillgång till trygga/säkra, inkluderande och tillgängliga gröna och offentliga miljöer för särskilt: kvinnor, barn, äldre och personer med funktionsnedsättningar (FN, 2015).**

Barnrättsperspektiv – Barns perspektiv – Barnperspektiv

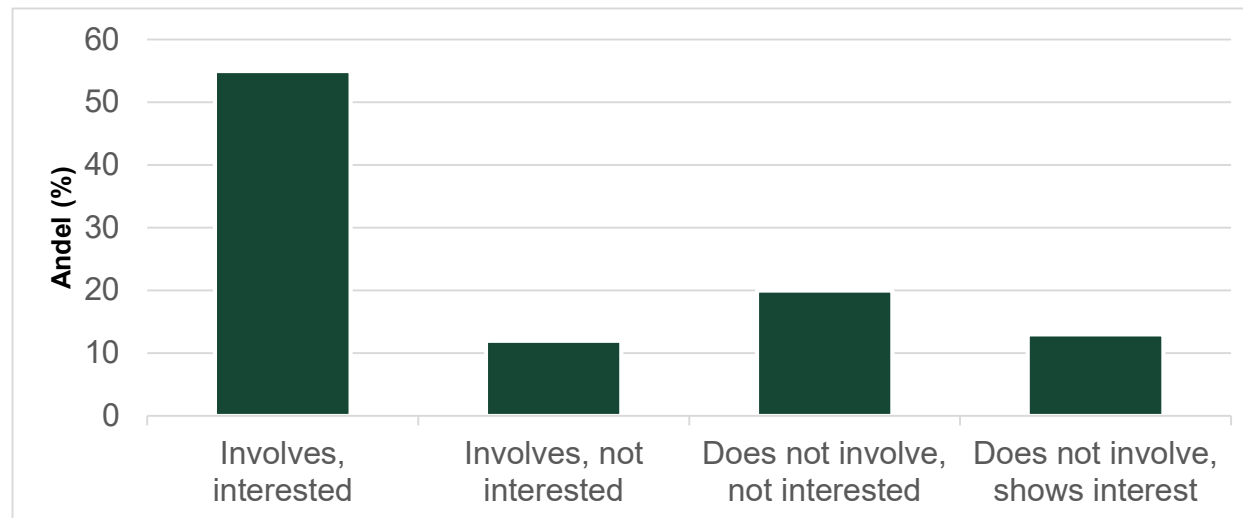

- Alla tre perspektiv är värdefulla och behövs tillsammans
- Viktigt med vuxnas intresse för barns perspektiv och barnrättsperspektiv

Barns deltagande inom parkförvaltningar

(Jansson, Zalar, Sundevall & Randrup, 2020)

- **Stor skillnad** mellan 54 undersökta svenska kommuner
 - Budgetbegränsningar
 - Fåtal anställda, personligt engagemang viktigt
- **Ambitiösa kommuner** hittar sätt att implementera barns perspektiv och ett barnperspektiv i olika former och processer

Barns deltagande - del av lösningen

- **Barns deltagande värdefullt, men..**
- ...sedan vi började sätta fokus på FNs barnkonvention har:
 - Det nationella ansvaret för barns utemiljöer försvunnit/smetats ut
 - Skolgårdar krympt
 - Bilen fått mer utrymme, barns rörelsefrihet begränsats
 - Antalet lekplatser minskat
 - Fokus lagts på rädsla för olyckor istället för på barns utveckling
 - Osv...

Barns deltagande, del av lösningen

- "Allt" har betydelse för barnvänlighet:
 - Platser – en stor variation
 - Tillgänglighet – närhet och välfungerande strukturer
 - En ren miljö – fri från skräp, buller mm
 - Säkerhet och trygghet – reglering av trafik faror, främjande av upplevd trygghet
 - Frihet – rörelsefrihet och möjligheter
 - Lek och fritid – många möjligheter
 - **Deltagande** – formellt och informellt
 - Lärande – miljöer som stödjer utveckling
 - Platsanknytning – fysisk och social miljö
- **Många processer och aktörer behöver samverka**

Review
Child-Friendly Environments—What, How and by Whom?

Märit Jansson ^{1,*}, Emma Herbert ¹, Alva Zalar ² and Maria Johansson ²

¹ Department of Landscape Architecture, Planning and Management, Swedish University of Agricultural Sciences (SLU), 234 22 Lomma, Sweden; herbert.emm@gmail.com
² Department of Architecture and Built Environment, Lund University, 221 00 Lund, Sweden; alva.zalar@abm.lth.se (A.Z.); maria.johansson@abm.lth.se (M.J.)
* Correspondence: maritjansson@slu.se

Abstract: The socio-physical qualities of built environments are, in several ways, of imperative importance for children growing up. The Child-Friendly Cities initiative by UNICEF, an implementation of the UN Convention on the Rights of the Child, has made local governments strive toward child-friendliness. The participation of children and young people is often the focus of such projects, with a potential for a far broader scope. Besides participation processes, what important socio-physical qualities make environments child-friendly, and how can they be developed? This paper presents a structured literature review of the concept of child-friendly environments, in order to address the full socio-physical spectrum. The results focus on concrete factors that have been filtered through child-friendliness and the associated frameworks, showing an inherent dependence between the social context and the physical environment. The shaping of child-friendliness hinges on the realization of environments that are safe, fair, and with accessible and variable green and open spaces. A multi-stakeholder endeavor including, e.g., planners, designers, and managers requires clearly outlined priorities. This study lays the groundwork for further exploration of how the concept of child-friendly environments can lead to positive changes, also as part of the overall strive toward sustainable development.

 check for updates

Citation: Jansson, M.; Herbert, E.; Zalar, A.; Johansson, M. Child-Friendly Environments—What, How and by Whom? *Sustainability* **2022**, *14*, 1234.

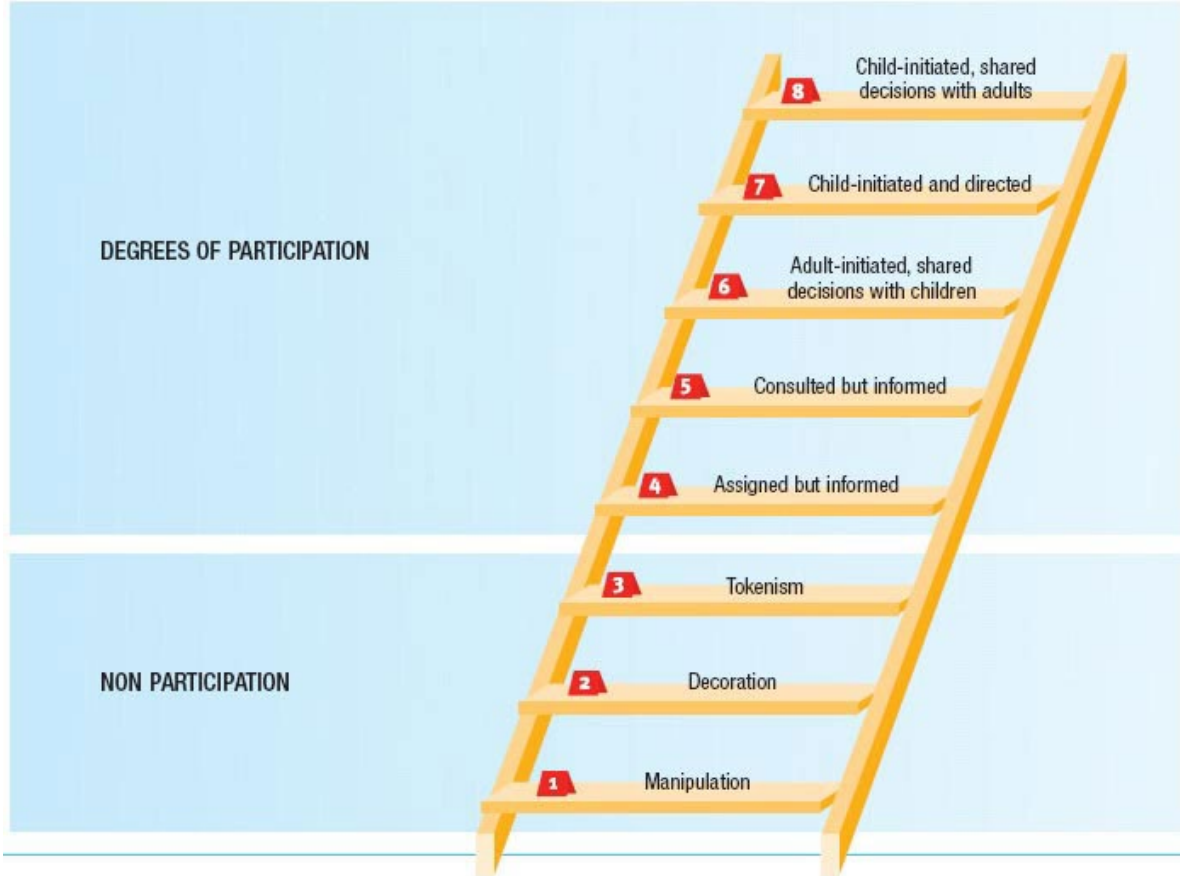
Keywords: child-friendliness; landscape architecture; landscape management; landscape planning; urban design; urban planning; socio-physical environments

(Jansson et al., 2022)

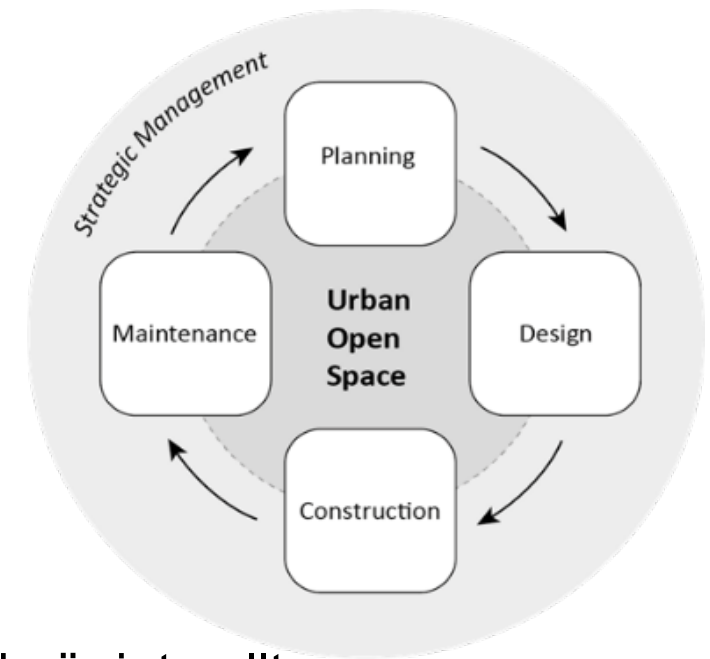
”..platser och strukturer som ger stöd för barn och grupper med intresse för barnfrågor så att barn kan konstruera och implementera sina mål och projekt”

(Horelli, 2007, p. 283)

Hur kan barn delta?

(Hart 1992; 1997)

- Nivå av deltagande är inte allt
- Anpassa metoder efter sammanhang
- Deltagande **i olika faser och över tid – både skapa och utveckla**
- Använda **flera processer och metoder**

Tre metodexempel: Promenadintervjuer, Dialogmodellen och Skolgårdsutveckling

Exempel 1: Promenadintervjuer – förstå barns perspektiv

- Ute på plats – visa på flera olika sätt, konkret
- Viktig grund att förstå barns platser
- Studie eller start på längre process

Oordnade/övergivna platser

”Jag tycker såna här platser är roligare... för här tycker jag man kan göra så mycket mer ändå... det är bara att komma på saker som man kan göra.”

”Det är lite jobbigt att gå, men samtidigt hade inte, hade det varit helt perfekt så hade det inte varit nån spöskog....”

Lekplatser som sociala platser

”Den är jättekul... Man har mycket folk och det är ju som sagt ett mysigt ställe. Här kan man pjättas och ha roligt tillsammans”

”Det finns buskar där och sen finns där buskar här och det finns jättemycket olika dunkställen.”

Exempel 2: dialogmodellen ”Arkitekter i skolan” - Utveckla utemiljöer tillsammans med barn

- En **dialogprocess** med **minst fem möten**, skapad 2011 i Helsingborg av Ingrid Svetoft
 - Samarbete mellan skolbarn, pedagoger och arkitekter/planerare
 - Både lär sig och bidrar – gemensamt lärande
-
- **1. Introduktion / Här och nu**
 - **2. Platsen / Historia**
 - **3. Exkursion / Omgivningen**
 - **4. Projektet / Framtiden**
 - **5a. Feed-back**
 - **5b. Feed-back med Vernissage!**

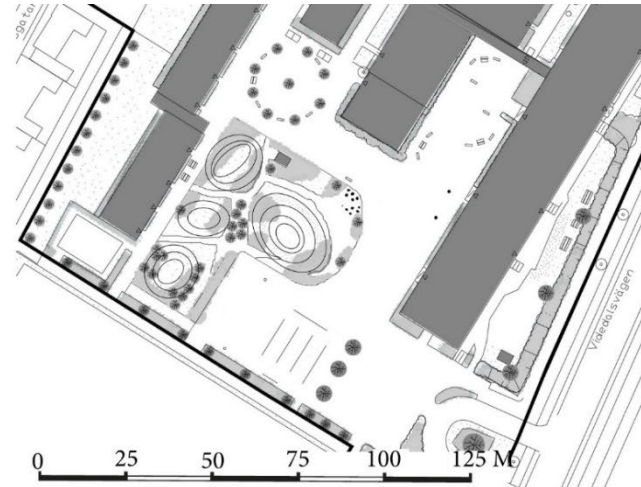
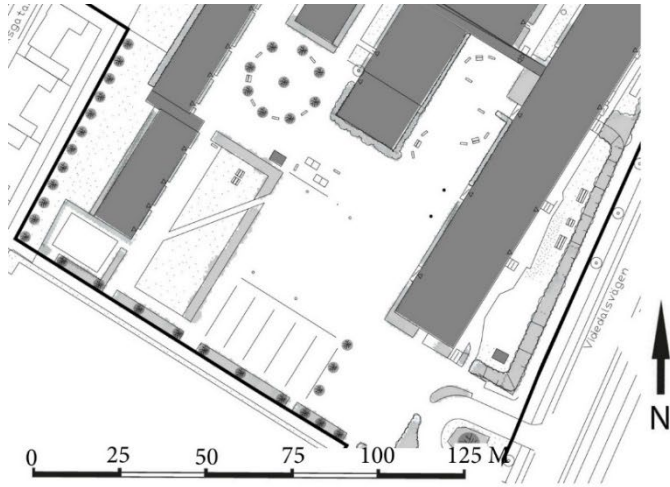

Framgångsfaktorer och lärdomar

- Lärorik och utvecklande process för alla
- Viktigt med **tydligt kommunicerat stöd**, färdigt material, tydlig läroplanskoppling
- **Samarbete** mellan pedagoger och arkitekter/planerare
- **Kräver timing, tid och processer** som stärker barn och deras kunskapsutveckling
- Fortfarande svårt att konkret ta tillvara barns idéer

Exempel 3: Skolgårdsutveckling – Konkret påverkan över tid

Lärdomar – deltagande i skolgårdsutveckling

Hur och när barn görs delaktiga påverkar skolgårdsutvecklingen

- Deltagande i planering/design – mer användbar skolgård
- Deltagande i förvaltning och pedagogik – större betydelse, engagemang

(Jansson et al., 2014; Jansson, Mårtensson & Gunnarsson, 2018)

Hur få till konkret deltagande över tid?

”Lekotoper”,
natur/vegetation och
bygglekplatser

Tankar om barns deltagande

- Få med barns deltagande i **flera faser** –
anpassa och använda flera metoder
 - förvaltningen av befintliga miljöer viktig utgångspunkt
 - för design/planering: behov av längre processer för kunskapsuppbyggnad
- Verkligen **försöka förstå barns perspektiv, användning och upplevelser** i sin miljö (inte ”vad man vill ha”)
- Del av en **helhet för barnvänlighet**: barns perspektiv, barnperspektiv, barnrättsperspektiv

Tack!

Märit Jansson Marit.Jansson@slu.se

SCIENCE AND
EDUCATION
**SUSTAINABLE
LIFE**